

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum habeant causam literalem vel solum figuralem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

habebat, nisi ut hominis obedientia probaretur, sicut F Aug. dicit 8. super Gen. ad literam de prohibitione ligni vitæ, ergo etiam in veteri lege aliqua præcepta danda erant, in quibus hominis obedientia probaretur, quæ de se nullam rationem haberent.

Lib. 8. ca. 6. & 65. to. 3.

¶ 3 Præ. Opera hominis dicuntur moralia secundum quod sunt a ratione: si igitur ceremonialium præceptorum sit aliqua ratio, non differentia moralibus præceptis. Videtur ergo quod ceremonialia præcepta non habeant aliquam causam: ratio enim præcepti ex aliqua causa sumitur.

SED CONTRA est, quod dicitur in Psal. 17. Præceptum Domini lucidum, illuminans oculos: sed ceremonialia sunt præcepta Dei, ergo sunt lucida, quod non esset, nisi haberent rationabilem causam.

Li. 1. Meta. ca. 2. to. 3.

RESPON. Dicendum, quod cum sapientis sit ordinare secundum Philosophum in 1. Meta. Ea quæ ex divina sapientia procedunt, oportet esse ordinata, ut Apost. dicit ad Rom. 13. ad hoc autem, quod aliqua sint ordinata, duo requiruntur. Primo quidem, quod aliqua ordinentur ad debitum finem, qui est principium totius ordinis in rebus agendis: ea enim quæ casu eveniunt præter intentionem finis vel quæ non serio fiunt, sed ludo, dicimus esse inordinata. Secundum, oportet quod id, quod est ad finem, sit proportionatum fini: & ex hoc sequitur, quod ratio eorum, quæ sunt ad finem, sumitur ex fine: sicut ratio dispositionis fertur sumi ex destinatione, quæ est finis eius, ut dicitur in secundo Phyl. Manifestum est autem, quod præcepta ceremonialia, sicut & omnia alia præcepta legis, sunt ex divina sapientia instituta, unde dicitur Deut. 4. Hæc est sapientia vestra, & intellectus coram populis. Unde necesse est dicere, quod præcepta ceremonialia sint ordinata ad aliquem finem, ex quo eorum rationabiles causæ assignari possint.

Lib. 2. Phy. tex. 88. to. 2.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod observantia veteris legis possunt dici sine ratione quantum ad hoc, quod ipsa facta in sui natura rationem non habebant, puta, quod vestis non conficeretur ex lana, & lino. Poterant tamen habere rationem ex ordine ad aliud, in quantum, si vel aliquid per hoc figurabatur, vel aliquid excluderetur: sed decreta novæ legis, quæ præcipue consistunt in fide & dilectione Dei, ex ipsa natura actus rationabilia sunt.

AD SECUNDUM dicendum, quod prohibitio ligni scientiæ boni & mali, non fuit propter hoc, quod illud lignum esset naturaliter malum, sed tamen ipsa prohibitio habuit aliquam rationem ex ordine ad aliud, in quantum scilicet per hoc aliquid figurabatur: & sic etiam ceremonialia præcepta veteris legis habent rationem in ordine ad aliud.

AD TERTIUM dicendum, quod præcepta moralia secundum suam naturam habent rationabiles causas, sicut, Non occides, Non furtum facies: sed præcepta ceremonialia habent rationabiles causas ex ordine ad aliud, ut dicitur est.

In cor. arti.

ARTICVLVS II.

Utrum præcepta ceremonialia habeant causam literalem, vel figuralem tantum.

Ro. 4. le. 2.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur quod præcepta ceremonialia non habeant causam literalem, sed figuralem tantum. Inter præcepta ceremonialia præcipua erant circumcisio, & immolatio agni paschalis: sed utrumque istorum non habebat nisi

causam figuralem, quia utrumque istorum dicitur in signum. dicitur Gen. 17. Circumcideris carnis preputij vestri, ut sis in signum fœderis inter me & de celebratione Phasæ dicitur Exo. 13. Erat quidem in manu tua, & quasi monumentum ante oculos: ergo multo magis alia ceremonialia non habent nisi causam figuralem.

¶ 2 Præ. Effectus proportionatur suæ causæ: ceremonialia sunt figuralia, ut supra dicitur: ergo non habent nisi causam figuralem.

¶ 3 Præ. Illud quod de se est indifferens utrum non sic fiat, non potest habere aliquam literalem, sed quedam sunt in præceptis ceremonialibus non videntur differre virtutem sic, vel fieri: est de numero animalium offendendum, & de iuliodi particularibus circumstantijs, ergo præcepta veteris legis non habent rationem literalem.

SED CONTRA. Sicut præcepta ceremonialia referuntur ad Christum, ita etiam historia veteris testamenti dicitur in figuram continentibus: sed in historijs veteris testamenti præsertim intellectum mysticum, seu figuralem, esse etiam lectus literalis, ergo etiam præcepta ceremonialia præter causas figurales, habebant etiam causas literales.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est, Ratio eorum, quæ sunt ad finem, oportet quod sumatur ex fine: autem præceptorum ceremonialium duplex. Ordinabatur enim ad cultum Dei pro tempore illo, & ad figurandum Christum: sicut etiam prophetarum sic respiciebatur præsens tempus, quod figuram futuri dicebatur, ut Hieron. dicit supra. Sic igitur rationes præceptorum ceremonialium legis dupliciter accipi possunt. Vno modo cultus diuini, qui erat pro tempore illo observatus, & rationes illæ sunt literales, siue pertineant ad idolatriam cultum, siue ad rememoranda aliqua beneficia, siue ad insinuandam excellentiam dei, etiam ad designandam dispositionem mentis, quod requirebatur in colentibus Deum. Alio modo eorum rationes assignari, secundum quod ordinabatur ad figurandum Christum: & sic habent rationes literales, & mysticas, siue accipiuntur ex ipso Christo, quod pertinet ad allegoriam: siue a populo Christiano, quod pertinet ad moralitatem ad statum futuræ gloriæ, prout in eam introductum per Christum, quod pertinet ad analogiam.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut in metaphoricæ locutionis in scripturis est literale, verba ad hoc proferuntur ut hoc significent, significaciones ceremonialium legis, quæ sunt moralium beneficiorum Dei, propter quæ dantur sunt, vel aliorum huiusmodi, que ad illum figurabatur, non transcendunt ordinem literalem: unde oportet quod assignetur causa celebratio Phasæ, quod est signum liberationis ex Aegypto.

AD SECUNDUM dicendum, quod ratio illa procedens si ceremonialia præcepta essent data solummodo futurum, non autem ad presentialiter Dei colendum, non autem ad presentialiter Dei colendum dicitur est, quod in vniuersali habent rationem, autem quantum ad particulares condiciones, sunt ex arbitrio instituentium: ita etiam moralia determinaciones in ceremonialibus non habent aliquam causam literalem, sed solummodo literalem: in communi vero habent etiam causam

circumcisio est signum pacti, quod Deus dedit Abraham, quod pertinet ad causam literalem. AD SECUNDUM dicendum, quod ratio illa procedens si ceremonialia præcepta essent data solummodo futurum, non autem ad presentialiter Dei colendum, non autem ad presentialiter Dei colendum dicitur est, quod in vniuersali habent rationem, autem quantum ad particulares condiciones, sunt ex arbitrio instituentium: ita etiam moralia determinaciones in ceremonialibus non habent aliquam causam literalem, sed solummodo literalem: in communi vero habent etiam causam